

SEDMIPOČETNÍCI

Pět jmen z několika set kněží a učitelů, kteří působili na Moravě. Pět jmen, s nimiž je spojeno zachování slovanské liturgie i P(p)ísma až do dnešních dnů. Pět jmen – o jejich nositelích nám nevypráví sáhodlouhé životopisy, mnohdy o nich mnoho nevíme, ale poznáváme je po ovoci jejich služby Bohu a bližním. Spolu se soluňskými bratry tvoří tzv. Sedmipočetníky, sedm sobě rovných. A tak jsou i zobrazováni v ikonografii.

Gorazd, Angelár, Sáva, Kliment Ochridský a Naum Ochridský. Pět nejvěrnějších pokračovatelů slovanské mise bylo exemplárně uvězněno, mučeno a spolu s ostatními pak byli všichni vyhnáni za hranice. Zapomenuto je požehnání papeže Hadriána II., zapomenut a vymýcen má být slovanský jazyk z chrámů. Anebo...?

V Makedonii se nachází velké množství klášterů, některé z nich jsou dávno opuštěné, v některých přebývají jen velmi malá společenství. Téměř všechny však mají pozoruhodnou historii odkazující k IX. století, k době slovanských misí.

Gorazd

V roce Metodějovy smrti (885) na Moravě žil a byl jím označen za nástupce, jak čteme v Životě sv. Metoděje (kap. XVII). Byl tedy biskupem? Viching by asi zde tvrdil, že byl protiprávně ustanoven Metodějem. Proto si ho zve papež Štěpán V., jak jsme citovali z jeho dopisu, do Říma.

Ale slovanské a řecké Metoděj jmenoval v rozporu se starobylým věčnil sám metropolita že východní ikonografie v bohoslužebném rouchu nakonec do Říma a byl Správná odpověď je:

Pocházel z Moravy jednoznačně určit, varianty) a musel patřit k významnému rodu. O jeho životní pouti po roce 885 máme

prameny nikde neuvádějí, že by Gorazda biskupem. Bylo by to církevním kánonem, který do *Nomokánonu*. Je však pravda, jej zobrazuje jako arcibiskupa nejvyšší hodnosti. Dostavil se potvrzen jako arcibiskup? nevíme.

nebo Slovenska (to nelze argumenty najdeme pro obě

velmi málo zpráv. Severní stopa míří do krakovské oblasti, alespoň soudě podle zápisu v jednom z kalendářů ze 14. stol., kde se Gorazdovo jméno objevuje. Pravděpodobnější jižní stopa míří do Bulharska k caru Borisovi, kde se cesty „vyhnanců“ opět spojují.

Působil možná v oblasti Ochridského jezera nebo v albánské Glavenici. Místem jeho posledního odpočinku by mohl být Berat (albánský Bělehrad). V tamním katedrálním chrámě Zesnutí Přesvaté Bohorodice je v ikonostase ikona Sedmipočetníků (19. stol.), kde je pět stojících postav a dvě ležící – Gorazd a Angelár. U ikonky je nápis, že tyto dva spočívají ve zdech pevnosti.

Angelár a Sáva

Některé zmínky ukazují, že Angelár umírá snad na cestě do vyhnanství v albánské Glavenici (sem někteří umísťují i místo úmrtí Gorazda, tělesné ostatky byly později přeneseny). Je to minimální informace, ale o Sávi nevíme ani tolik. Zbývají tedy dva.

Kliment Ochridský

Pochází z Makedonie a vzdělání získal v byzantských školách. Se soluňskými bratry prožil celých dvacet tři let velkomoravské mise. Po smrti sv. Cyrila sepsal zřejmě za Metodějovy spolupráce jeho životopis. O něm samotném nám svědčí dva řecky psané hagiografie, z nichž ta od arcibiskupa Theofylakta Ochridského (počátek 12. stol.) má slovanskou předlohu.

Nyní má za zády Dunaj, Moravu a před sebou Bulharskou říši. Spolu s dalšími se dostává k caru Borisovi. Ten už přijal křest, ale má podobný záměr, jako kdysi Rostislav – rozšířit křesťanství na větší území a tak se mu vzdělání misionářů se

znalostí jazyka hodí a posílá je do málo christianizované západní části k Ochridskému jezeru, jehož 348 km² se rozprostírá na dnešních hranicích mezi Makedonií a Albánií. Kliment je tedy vlastně poslán do vyhnanství domů.

Podle přání cara má vzdělávat, vyučovat, sloužit slovem i bohoslužbou. A svému poslání dostal stoprocentně: zakládal základní i vysoké školy, včetně škol pro bohoslovce. Podle životopisce za svého působení vychoval na 3500 kněží.

V třiasedesáti letech nastává pro Klimenta změna,

protože Borisův syn car Simeon ho jmenuje velickým biskupem pro území severní části od jezera. A tuto službu zastává až do své smrti.

Jako učitel i jako biskup pokračuje v literární činnosti, kterou započal ještě se soluňskými bratry na Velké Moravě. Psal kázání (dochovalo se jich 30), liturgické texty, životopisy svatých Otců.

Ve městě Ochridu zbudoval byl zasvěcen sv. mučedníku konce III. století. hodina smrti, vykopal si hrob a ve věku 86 let 27. 7. kalendáře) zesnul.

Z obav před znesvěcením přemístěny. Z chrámu pak několika lety byl pak chrám, zasvěcený svatému Klimentu a svatému Pantelejmonovi. Ostatky svatého Klimenta sem byly opět přemístěny 10. 8. 2002.

Kliment – učitel i biskup bulharské církve je považován za jednoho ze zakladatelů staroslověnského písemnictví, je označován jako první velký učitel při knížecím dvoře.

Naum Ochridský

Do Metodějovy smrti v roce 885 má Naumův život podobnou strukturu jako život sv. Klimenta. Na Moravu společně s bratry přichází jako zralý, vzdělaný muž. Účastní se první cesty bratří do Říma, kde přijme kněžské svěcení.

Společně s Klimentem se také dostává do Bulharska a v roce 893 přebírá jeho učitelský úřad. Sedm let pak vede první Slovanskou Univerzitu na Balkáně – proslulou Ochridskou literární školu. Odtud

se šíří slovanský překlad Písma i bohoslužba.

Na jižním břehu Ochridského jezera pak vyrostl monastýr s chrámem sv. Archandělů, kam se Naum uchýlí v roce 900, aby zde strávil posledních deset let svého života. Krátce před smrtí přijal mnišství a 23. 12. 910 odešel k Pánu. Je pochován v boční kapli chrámu a uctíván jako divotvůrce. Kdo má upřímné srdce, uslyší prý tlukot srdce přesvatého.

Albánie, Bulharsko, Makedonie, Řecko a Srbsko jsou země, které považují svaté Sedmipočetničky za své. Jedni národností, jíní rodištěm, místem působení nebo obsahem jejich celoživotního díla. Každý žije svým kouskem pravdy. A my můžeme sledovat živou tradici, táhnoucí se přes staletí, můžeme sledovat, jaký květ vykvetl ze

monastýr s chrámem, který Pantelejmonovi, lékaři a Když cítil, že se blíží jeho v monastýru vlastnoručně 916 (podle juliánského

byly jeho ostatky později Turci udělali mešitu. Před zrekonstruován původní

původní chrám, zasvěcený svatému Klimentu a svatému Pantelejmonovi. Ostatky svatého

semene velkomoravské mise. Jako by Bůh opět ze zla vyhnanství nechal vzrůst dobrou hlásání, liturgie...

Obrázky:

Sedmipočetníci, ikona, 2001

Cyril a Metoděj na Moravě, Pravoslavná církevní obec
Bratislava

Sv. Gorazd, ikona, Mikuláš Klimčák, 20. stol.

Sedmipočetníci, ikona, Berat

Makedonie, mapa

Sv. Kliment se sv. Cyrilem a sv. Metodějem, ikona, Ochrid, 19. stol.

Místo uložení ostatků sv. Klimenta Ochridského, chrám sv. Klimenta a Pantelejmona, Ochrid

Sv. Naum, ikona, Ochrid

Monastýr sv. Nauma, Ochrid

Madona s Ježíšem, freska, Monastýr sv. Nauma, Ochrid

